

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 7. decembar 2020.godine
Ref. br.:RK 1656/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI232/19

Podnosilac

Xhemajl Bajraktari

**Zahtev za tumačenje člana 35. tačke 8 i 9 Kolektivnog ugovora o
obrazovanju na Kosovu**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Xhemajl Bajraktari iz Uroševca (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ne osporava nijednu konkretnu odluku nekog javnog organa u smislu stava 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosovo.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je zahtev podnosioca za tumačenje člana 35, tačke 8 i 9 Kolektivnog ugovora o obrazovanju na Kosovu (u daljem tekstu: Kolektivni ugovor), sklopljen između Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije (u daljem tekstu: MONT) i Ujedinjenog sindikata obrazovanja, nauke i kulture (u daljem tekstu: USONK).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113 (1) i (7) Ustava, članu 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 16. decembra 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 20. decembra 2019. godine, predsednika je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Safet Hoxha.
7. Dana 23. januara 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva.
8. Dana 11. novembra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 18. aprila 2017. godine, MONT i USONK su potpisali Kolektivni ugovor.
10. Kolektivni ugovor se primenjuje za sve zaposlene u svim javnim i privatnim institucijama pred-univerzitetskog obrazovanja i institucijama visokog obrazovanja na čitavoj teritoriji Republike Kosovo, koje su članice USONK-a.

Navodi podnosioca

11. Podnosilac zahteva se nije pozvao na povredu neke ustavne odredbe posebno, već navodi "tešku povredu" njegovih ustavnih prava, jer su njegova prva ograničena zbog obaveze da se učlani u USONK.
12. Podnosilac zahteva navodi: "Učlanjene u Sindikat obrazovanja Kosova se vrši na dobrovoljan način, a ne na obavezujući. Na osnovu formulacije člana 35., tačke 8. i 9. postoje tendenciozni elementi obavezivanja nastavnika da se isti učlane i da vrše isplatu članarine, a da onda imaju garantovana prava koja su predviđena navedenim članom".
13. Podnosilac zahteva se obraća Sudu sa sledećim zahtevom: "Mojim zahtevom, zahtevam TUMAČENJE i obaveštenje o mojim pravima, konkretnije da li ću da uživam i ja moja prava kao nastavnik, nakon što se penzionišem, pošto mi se nekoliko od prava navedenih u članu 35., tačke 8. i 9., ispunjavaju nakon penzionisanja i ostala prava koja su izričito navedena u članu 35., tačke 8. i 9".

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom, dalje navedene Zakonom i Poslovníkom.
15. U tom smislu, Sud se poziva na član 113 (1) i (7) Ustava, koji propisuje:

"(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".
[...]
(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".
16. Sud se poziva na članove 47.1 [Individualni zahtevi] i 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ".

Član 48
[Tačnost podneska]

"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".

17. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 39 (1) (a) [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika, koje propisuje:
- “(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:
- (a) ako je zahtev podnela ovlašćena stranka”.
18. U oceni da li podnosilac zahteva ispunjava ustavne i zakonske uslove za ocenu prihvatljivosti njegovog zahteva, Sud podseća da su na osnovu člana 113. Ustava, pojedinci ovlašćeni da pokrenu postupak pred Sudom ako su njihova osnovna prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav od strane „javnih organa“ povređena, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom. Isti uslov je takođe propisan u članu 47. Zakona.
19. U okolnostima ovog slučaja, Sud primećuje da podnosilac zahteva ne osporava nijedan akt javnog organa, koji je mogao rezultirati povredom njegovih osnovnih prava i sloboda. Štaviše, podnosilac zahteva nije jasno naglasio koja prava i slobode navodi da su povređena nekim aktom javnog organa kao što je propisano u članu 48. Zakona.
20. Podnosilac zahteva, u stvari, traži tumačenje *in abstracto* Kolektivnog ugovora u vezi sa njegovim pravima kao “nastavnika, nakon što se penzionišem” i da li on može da uživa “ostala prava koja su navedena u članu 35., tačke 8. i 9” Kolektivnog ugovora.
21. Međutim, Sud, na osnovu stava 1, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava ima jurisdikciju da odlučuje samo za slučajeve koje je na zakonski način podnela ovlašćena strana.
22. U tom smislu, Sud ocenjuje da pojedinci (fizička i pravna lica), u skladu sa članom 113, stav 7 Ustava, nemaju pravo da se direktno obrate Ustavnom sudu i da od njega traže da oceni *in abstracto* ustavnost neke zakonske norma ili da pokrenu pred njim hipotetička pitanja tumačenja zakona za koja nisu ovlašćeni na osnovu člana 113, stav 7 Ustava (vidi: *mutatis mutandis*, slučajeve Ustavnog suda KI60/17, podnosilac zahteva: *KRU “Radoniqi” Đakovica*, rešenje o neprihvatljivosti od 24. oktobra 2017. godine, stav 30; KI21/19 podnosilac zahteva: *Pjetër Boçi*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2019. godine, stav 25).
23. U tom smislu, Sud skreće pažnju na svoju konsolidovanu sudsku praksu u vezi sa tumačenjem člana 113. Ustava, koji ističe da fizička ili pravna lica nemaju pravo da osporavaju *in abstracto* normative akte opšteg karaktera (vidi: slučajeve Ustavnog suda KI05/17 podnosilac zahteva: *Osman Sylanaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 20. novembra 2017. godine; KI102/17 podnosilac zahteva: *Meleq Ymeri*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. januara 2018. godine; KI196/18 podnosilac zahteva: *Dardan Bunjaku*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. aprila 2019. godine i KI113/19 podnosilac zahteva: *Islam Qerimi*, rešenje o neprihvatljivosti od 9. jula 2020. godine).
24. Dakle, prema sudskoj praksi ovog Suda, Ustav ne predviđa mogućnost da pojedinci mogu da se žale Ustavnom sudu *in abstracto* o neustavnosti nekog

zakona. Pojedinci mogu da podnesu ustavni zahtev u vezi sa postupcima ili propustima javnih organa samo unutar delokruga koji je propisan u članu 113 (1) i (7) Ustava, koji zahteva od podnosioca da dokažu da su: (1) ovlašćene strane, (2) da su direktno pogođeni konkretnim aktom nekog javnog organa ili propustom javnog organa, i (3) da su iscrpeli sva pravna sredstva propisana zakonom (vidi: KI113/19 podnosilac zahteva: *Islam Qerimi*, gore citiran, stav 29 i reference navedene u tom slučaju).

25. Sud ističe da zahtevi koji u suštini pokreću pitanje zakonitosti, kao što je to ovde slučaj, po pravilu, spadaju u nadležnost redovnih sudova. U stvari, nije zadatak Ustavnog suda da se bavi navodom i tumačenjem relevantnog zakona da bi se utvrdilo da li će podnosilac zahteva “*da uživa prava kao nastavnik, nakon što se penzionise, na osnovu relevantnih odredba Kolektivnog ugovora*“ (vidi: KI21/19, podnosilac zahteva: *Pjetër Boçi*, gore citiran, stav 26; i takođe vidi: slučaj Ustavnog suda KI27/17, podnosilac zahteva: *Maliq Zeqiri*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. novembra 2017. godine, stav 24).
26. Sud može da interveniše samo onda kada se navodi o povredi prava zagarantovana Ustavom argumentuju na ustavnim osnovama i kada spadaju u njegovu jurisdikciju koja je propisana u Ustavu, nakon što su ispunjeni svi formalni i proceduralni gore razrađeni uslovi propisani Ustavom, Zakonom i Poslovníkom (vidi: KI27/17, podnosilac zahteva: *Maliq Zeqiri*, gore citiran, stav 25).
27. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena strana da osporava ustavnost Kolektivnog ugovora *in abstrakto*, a ni da traži njegovo tumačenje, i, shodno tome, njegov zahtev treba da se proglašeni neprihvatljivim.
28. Na osnovu gore navedenog, Sud ocenjuje da podnosilac zahteva nije ovlašćena strana i na osnovu člana 113 (1) i (7) Ustava, člana 47.1 Zakona i pravila 39 (1) (a) Poslovníka.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113 (1) i (7) Ustava, člana 47.1 Zakona i pravila 39 (1) (a) i 59 (2) Poslovnika, na sednici održanoj dana 11. novembra 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi